

**култура и етика
во сообраќајот**

КУЛТУРА И ЕТИКА ВО СОБРАЌАЈОТ

Проф. д-р Кирил Темков

Движењето е една од суштините, карактеристиките и целите на постоечкото, па и на луѓето. Во него се обединуваат енергијата и страста за промена на местото во сообразност со основните егзистентни категории просторот и времето.

Живеењето е движење и сé се стреми кон движење.

Сообраќајот непосредно е инволвиран во создавањето на денешната култура.

Заедно со реалноста и потенцијалите на сообраќајот, како и со настаните кои се случуваат со сообраќајот, со однесувањето на луѓето во сообраќајот и со последиците од сообраќајната раздвиженост се развиваат и

културата и етиката на сообраќајот како посебни форми на човечкото живеење и постапување.

Културата на сообраќајот

се однесува на личното и колективното чувствување на неговата смисла и корисност, на барањето за собrazno подготвување и за овозможување на негово непречено развивање и одвивање, на знаењата за сообраќајот и за сообраќајните средства и аспекти на користењето, на приспособеноста за користењето на современите брзини и на односот кон резултатите и последиците од сообраќајот итн.

- Станува збор за цела гама погледи, определби, решенија, кои се важни за животот и движењето на човекот, во неговата заедница и во целото човештво.

Етиката на сообраќајот

ги престорува сознанијата за суштината, силата, позитивните и негативните страни на сообраќајот во морален вредносен систем и кодекс, кој ќе овозможи хумано, правилно, внимателно, вистински корисно, законито и беневолентно учество во сообраќајот и во неговото користење

Кант: **Треба, значи можеш!**,

Жан-Мари Гијо: **Можеш, значи треба!**

Основната норма на етиката на сообраќајот
гласи:

Мисли на себе и на другите!

- Особен проблем кај нас (а и на секаде во светот), а кој специјално ја истакнува етиката на сообраќајот, се грдите последици за младите, кои страдаат од негрижливите возачи и од невнимателноста во сообраќајот, на кои им се одзема шанса да го проживеат животот.
- Исто така, мошне е опасно евентуалното несвесно прифаќање од страна на младите на лошите навики на постарите во сообраќајот, особено на нивните родители и блиски, што младите го гледаат и може да го имитираат кога самите ќе станат учесници во сообраќајот.

НАМЕСТО ЗАКЛУЧОК

Острата, неотстапна етика во сообраќајот е нов императив за сите луѓе.

- Доколку сакаме да ги уживаме благодатите на развиениот сообраќај, тој мора да биде правен со јасна и стабилна етичка свест на секого за својата одговорност во сообраќајот, со придржување кон упатствата и нормите во сообраќајот и со постојано водење сметка за себе и за другите, како основна етичка позиција на секоја изградена личност.

- Мора да се предупредува на негативните морални постапки во сообраќајот и самите луѓе да се самоконтролираат за од нивното однесување во сообраќајот да не страдаат тие самите, другите луѓе и, посебно, децата. Кога сите гледаат како се постапува лошо и се прави зло, и тие помислуваат дека и тие можат тоа да го прават, па така се влијае да се гради лоша етика на сообраќајот, на општа неодговорност и сл.

- Особено е зло ако децата не научат што е правилно во сообраќајот. Кога тие гледаат како возат нивните родители, а тие можеби грешат и не постапуваат правилно, децата се научуваат дека така е добро и се подготвуваат тие да возат исто така. Последиците ќе бидат крајно негативни за нив, тие првите ќе настрадаат во сообраќајот, зашто од небрежното и лошото возење првин страдаат самите оние кои не постапуваат добро.

ПОУКА

- Сообраќајот станува сé поопасен, колку и да растат предупредувањата и контролите. За тоа најмногу може да помогне вистинската етичка намера на човекот да внимава на правилата и прописите и неговата искрена желба да не направи штета себеси и на другите.

БЛАГОДАРИМЕ НА ВНИМАНИЕТО

Републички совет за безбедност
на сообраќајот на патиштата

